अजुड़ीत् जुजोड । घञि जुडः । [धञि जोडः ।

जुड गतौ तु० पर० सक०सेट् । जुडति अजोडीत् । जुजोट ।

जुत दीप्तौ भ्वा० आत्म० अक० सेट् । जोतते अजोतिष्ट । जुजुते । ऋदित् अजुजोतत् ।

जुन गतौ तु० पर०सक०सेट् । जुनति अजोनीत् । जुजोन ।

जुम्बक पु० वरुणे "पृथिवीं त्वचा जुम्बकाय स्वाहा" यजु० २५।८। "जुम्बकाय वरुणाय" वेददी० "प्रत्येव तिष्ठति जुम्बकाय स्वाहेत्यवभृथ उत्तमामाहुतिं जुहोति वरुणो वै जुम्बकः" शत० ब्रा० १२।३।६।५।

जुर्व पु० बधे भ्वा० पर० सक० सेट् । जुर्वति अजूर्वीत् । जूर्त्तः जूर्त्तिः । क्विपि जूः ।

जुल पेषणे चु० उभ०सक०सेट् । जोलयति ते अजूजुलत् त

जुवस त्रि० सो०जु–बा० असुन् किच्च । वेगवति । "आ नः सोमः सहो जुवो रूपम्" ऋ० ८।६५।१८ ।

जुष तृप्तौ अक०तर्के सक० वा चु०उभ०पक्षे भ्वा० पर०सेट् । जोषयति ते जोषति अजूजुषत् त अजोषीत् ।

जुष हर्षे अक० सेवायां सक० तुदा० आ० सेट् । जुषते अजोषिष्ट जुजुषे जुषमाणः । ईदित् । जुष्टः । ओीत् वर्त्तमाने क्त । जुष्टः । "पौलस्त्योऽजुषत शुचं विपन्नबन्धुः" भट्टिः "यत्र देवासो अजुषन्त विश्वे" यजु० ४।१। "इन्द्र ! जुषस्व प्रवह" अथ० २।५।१। "अजामेकाम्–अजोह्येको जुषमाणोऽनुशेते" श्वेताश्वतरोप०। "एवैव बुद्धिर्जुषतां सदात्मनाम्" भा० व०१२५८६ श्लो० । "सत्वं जुषाणाय भवाय देहिनाम्" भाग० ८।५।२२ । "परजुष्टत्वयान्विवर्त्तमानः" दीधितिः । आर्षे गणव्यत्यसात् अदादित्वम् । "देवा नास्मद्विधानाद्भि हविर्जुषन्ति" भा०व०१२७३। आर्षत्वात् पदव्यत्ययः। "पारिजातगुणान् मर्त्या जुषन्ति यदि नारद ! । देवानां मानुषाणां च न विशेषो भविष्यति" हरिवं० ७२७२ । लेटि जोजिषत् "सुपेशसस्करति जोजिषद्धि" ऋ० २।३५।१ "जुषी प्रीतिसेवनयोः लेट्यडागमः । विकरणः सिप् । ध्रुडागमश्च" भा० । प्राद्य पवर्गपूर्वकस्य प्रादित्योत्यतत्तदर्थयुक्ते सेवनादौ ।

जुष्क पु० जु–क्क् ततः संज्ञायां कन् । यूषे शब्दच० ।

जुष्ट न०जुष–कर्म्मणि क्त ।१उच्छिष्टे । २सेविते त्रि० मेदि० "परजुष्टत्वयान्विवर्त्तमानः"दीधितिः। "पुण्यो महाब्रह्मसमूहजुष्टः" भट्टिः । [सेवने न० ।

जुष्य त्रि०जुष–कर्म्मणि क्यप् । १सेव्ये भावे क्यप् ।२अवश्य-

जुहुराण पु० । ह्वृच्छ–सन्–आनच् सनो लुक् छलोपश्च । १चन्द्रे पु०उज्ज्वल० । २कौटिल्यकारिणि त्रि० । "युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनः" ह० उ० । "जुहुराणं कुटिलकारिणम्"भाष्यम् ।

जुहुवान पु० हु–कर्म्मणि कानच् । १अग्नौ २वृक्षे च । संक्षिप्तसारे कठिनहृदये इत्युक्तिः रमध्यस्यैव तदर्थता ह्वर्च्छेस्तद्रूपसिद्धेस्तदर्थतौचित्यात् अतस्तत्र लिपिकरप्रमादात् जुहुवान इत्यपपाठः जुहुराण इत्येव पाठः समुचितः ।

जुहू स्त्री जुहोत्यनया हु–क्विप् नि० द्वित्वं दीर्घश्च । यज्ञिये स्रुगाख्ये पात्रभेदे सा च पलाशघटिता" "पालाशी जुहूः" कात्या० श्रौ० १।३।२४ । "जुहोत्यनया जुहूः स्रुक् सा च पालाशी पलाशवृक्षकाष्ठनिर्म्मिता" कर्कः । "यस्य पर्णमयी जुहूर्भवति न स पापं श्लोकं शृणोति" श्रुतिः । "पर्णमयी पलाशकाष्ठमयीत्यर्थः"। एषा चानारभ्याधीताऽपि प्रकृत्यर्था यथोक्तं ताण्ड्य० ब्रा० ।

"अनारभ्याधीतानां प्रकृतिगामित्वमिति न्यायेन क्रत्वङ्गत्वावगमात् । स च न्यायस्तृतीयाध्याये षष्ठपादस्य प्रथमाधिकरणे पर्णवाक्यमुदाहृत्याभिहितः । "प्रकृतौ विकृतौ वा साद्यस्य पर्णत्वसौ विधिः । प्रकृतेरेव वा तुल्याद्वचनादुभयोरसौ । जुहूमाश्रित्य पर्णत्वविधिः प्रकृतिमात्रगः । चोदकेनोभयप्राप्तेर्विकृतौ विधिनात्र किम्"। अनारभ्य श्रूयते"यस्य पर्णमयी जुहूर्भवति न स पापश्लोकं शृणोतीति" । तत्राव्यभिचरितक्रतुसम्बन्धवतीं जुहूमाश्रित्य तद्धेतुः पर्णवृक्षो वाक्येन विधीयते । या जुहूः सा पर्णमयीति वाक्यञ्च प्रकृतिविकृत्योस्तुल्यमेव प्रवर्त्तते उभयत्राश्रयभूताया जुह्वाः सत्त्वात् । तस्मात् प्रकृतिविकृत्योरुभयोरयं विधिरिति प्राप्ते, ब्रूमः किमयं विधिर्विकृतौ चोदकात् पूर्वन्निविशते पश्चाद्वा । नाद्यः, आश्रयभूताया जुह्वाः चोदकमन्तरेणासम्भवात् । द्वितीये तु पर्णत्वमपि जुह्वा सहैव चोदकेनातिदिश्यते, तत्र पुनर्विधिवैयर्थ्यादयं विधिः प्रकृतिमात्रगः" । जुहोत्यस्यां दिशि–आधारे क्विप् । २प्राग्देशे प्राङ्मुखतयैव होमकरणात् तस्यास्तथात्वम् ।

जुहूरा(वा)ण पु०जुहूं र(व)णति र(वण–अण् । १अध्वर्य्यौ । २अग्नौ । ३चन्द्रे विश्वः । [वः । अग्नौ शब्दर० ।

जुहूवत् पु० जुहूपात्रं होमोद्देश्यतयास्त्यस्य मतुप् वा० मस्य

जुहोति स्त्री जु–धात्वर्थनिर्द्देशे श्तिप् । होमभेदे "यजति